

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

Анотація

У роботі визначено основні аспекти організації дуальної форми здобуття освіти. Показані переваги та труднощі запровадження дуальної форми освіти для ЗВО, роботодавців та майбутніх вчителів. Висвітлено досвід упровадження дуальної освіти у ВНУ імені Лесі Українки при підготовці майбутніх вчителів математики.

Ключові слова: вища освіта, професійна підготовка вчителів математики, дуальна форма здобуття освіти.

Abstract

The paper determines the main aspects of organization of a dual form of education. The advantages and difficulties are shown of introducing a dual form of education for the higher education institutions, employers and future teachers. We comment on the experience of implementing the dual education at the Lesya Ukrainka Volyn National University in the process of preparation of the future teachers of mathematics.

Key words: higher education, professional training of the teachers of mathematics, dual form of education.

Одним із ефективних шляхів підвищення практичної підготовки майбутніх вчителів математики є впровадження різноманітних моделей взаємовигідного партнерства між закладами вищої освіти та роботодавцями. У багатьох випадках

гармонійно поєднати теоретичну та практичну підготовку майбутнього вчителя математики дозволяє дуальна форма освіти.

Дуальна форма здобуття вищої освіти – це можливість одночасно навчатися в ЗВО та працювати за спеціальністю, опановуючи практичні навички на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору. При цьому, окрім досвіду роботи, здобувачі освіти на підприємстві отримують заробітну плату [1].

За кордоном у вищих навчальних закладах така форма навчання не є новою. Так, наприклад у Німеччині, дуальна форма освіти була запроваджена ще у 1969 році. На сьогодні вона реалізується у багатьох варіантах, інформація про які розміщується на спеціальних сторінках як на національному рівні, так і на рівні окремих федеральних земель.

Загалом в Німеччині реально функціонує біля 1600 дуальних програм, з яких кожна може мати декілька варіантів реалізації практичного навчання. У спеціальних реєстрах міститься уся необхідна інформація про дуальну програму: заклад вищої освіти, підприємства-партнери, терміни навчання, моделі організації навчання тощо [4].

Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти була схвалена в Україні у 2018 році та передбачала декілька етапів реалізації [2]. На жаль, процес реалізації Концепції дещо сповільнений, хоча останнім часом цю форму навчання запроваджують все більше українських ЗВО.

Українськими науковцями (Момот Н., Сліпишин Л., Канаш О., Кравченко О., Кримчак Л. та ін.) узагальнюється наявний в Україні та за кордоном досвід впровадження дуальної форми навчання. Показано, що для закладів освіти запровадження цієї форми навчання сприяє підвищенню конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг; розширює доступ до актуальної інформації про поточний стан розвитку професій та видів економічної діяльності, для яких заклад освіти готує фахівців; підвищує якість освіти за рахунок адаптації освітніх програм до вимог роботодавців; розширює

можливості для прикладних наукових досліджень та для підвищення кваліфікацій викладацького складу.

Запровадження дуальної освіти вигідне і для роботодавців оскільки вони отримують кваліфіковані кадри, які готові якісно працювати без додаткових витрат на первинне ознайомлення із робочими процесами на підприємстві. Крім того, у роботодавців створюються можливості для відбору найталановитіших здобувачів освіти для працевлаштування після закінчення навчання.

Науковці Парсяк В., Жукова О., вивчаючи економічні аспекти запровадження дуального навчання, відносять його до стратегій забезпечення економічної безпеки ЗВО [5].

У роботах Працьовитого М., Требенко О., Школьного О., Гончаренка Я. показано, що введення дуальної форми підготовки вчителів математики дозволяє гармонійно поєднати теоретичну і практичну підготовку майбутнього педагога, сприяє налагодженню механізмів тісної взаємодії закладів вищої освіти, які готують вчителів, із закладами загальної середньої освіти для врахування потреб шкіл і вимог роботодавців до фахової підготовки вчителя [6].

Відповідно до Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки розроблено Положення про підготовку здобувачів освіти з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.

У 2023-2024 навчальному році два здобувачі ОП «Середня освіта. Математика» почали навчання з впровадженням елементів дуального навчання. Було укладено два тристоронні договори між: ВНУ імені Лесі Українки, ЗЗСО та здобувачем, узгоджено розподіл годин/кредитів між теоретичною та практичною складовими підготовки здобувачів освіти з урахуванням особливостей навчання за ОП та розроблено для здобувачів програму та індивідуальний план практичного навчання з використанням елементів дуальної освіти.

Здобувачі навчаються за формою поділеного тижня: декілька днів вони знаходяться на робочому місці у ЗЗСО, іншу частину тижня – в ЗВО. При цьому усі контрольні заходи проводяться в ЗВО.

Ми розуміємо, що для успішної реалізації такого навчання надзвичайно важливим є злагоджена взаємодія викладачів закладу вищої освіти та наставників від ЗЗСО. Тому для забезпечення неперервної комунікації між усіма сторонами призначено куратора від факультету, який проводить регулярні зустрічі з роботодавцями та забезпечує зворотній зв'язок щодо відповідності результатів навчання на робочих місцях цілям і вимогам освітньої програми.

Запровадження дуальної форми навчання – нова модель відносин університету з роботодавцями. Можна стверджувати, що початок навчання за дуальною формою є достатньо складним для здобувачів освіти, проте вони відзначають результативність такого навчання.

Висновки. Дуальна освіта є однією з ефективних форм організації освітнього процесу, що інтегрує теоретичне та практичне навчання. Для її успішної реалізації потрібна синергія зусиль закладів вищої освіти, роботодавців та здобувачів.

Список використаних джерел

1. Канаш О.Є. Економічні інтереси учасників дуальних освітніх програм у вищій школі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2023. Вип.47. С.33-39.
2. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text> (дата звернення 19.05.2024.)
3. Момот Н. Розбудова навчального процесу в умовах воєнного часу через дуальну освіту. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. №3(67). С.103–113. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-67-103-113>.
4. Сліпишин Л. Дуальна освіта як інструмент підвищення якості викладання. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи*. 2022. Вип. 10. С.12–18.
5. Парсяк В.Н., Жукова О.Ю. Ключові стратегії забезпечення економічної безпеки закладів вищої освіти. *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 23, С.83–91.

6. Pratsiovytyi M., Trebenko O., Shkolnyi, O., Goncharenko Y. Дуальна освіта як засіб забезпечення належної якості професійної підготовки вчителів математики в сучасній Україні. *Фізико-математична освіта*. 2022. № 36(4). С. 64–69. DOI: <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2022-036-4-009>.